

ANALIZA SISTEMICĂ A PROCESULUI DE PREGĂTIRE A PROFESORULUI ÎN SISTEMUL UNIVERSITAR

LEONID IACHIM, dr., conf.

Universitatea de Stat „A. Russo” din Bălți

În societatea contemporană au loc schimbări mari și profunde în economie, politică, în viața și structura socială a țării. Toate acestea duc la transformări în producție, și locul de existență a omului în această producție, în schimbarea convingerilor și lumii lui spirituale.

Societatea înaintează cerințe noi față de personalitatea omului, de pregătirea lui teoretică și profesională. De rezultatul muncii oamenilor instruiți și educați în instituțiile de învățământ depinde dezvoltarea de mai departe și soarta țării. Instituțiile de învățământ ocupă locul de funde în societate. Ele soluționează problema fundamentală socială - formează personalitatea omului, o personalitate multilateral dezvoltată, independentă, liberă, creatoare, cu înalte calități civice și morale, conștientă și responsabilă de munca personală. O astfel de personalitate poate fi formată numai de un adevărat profesor-pedagog. Dezvoltarea multilaterală a profesorului este scopul, baza și condiția eficientă a pregătirii lui profesionale.

Experiența de muncă acumulată ne convinge că sistemul de pregătire profesională a specialistului pedagog trebuie să includă în sine următoarele elemente, verigi fundamentale consecutive: pregătirea preuniversitară; pregătirea universitară.

Instituțiile preuniversitare trebuie să fie cointeresate în schimbul de mâine cu cadre didactice, să evedențieze pe cei elevi, care au înclinații și posibilități de activitate pedagogică, să-i orienteze în direcția alegerii profesiei de pedagog.

Analizând rezultatele cercetării noastre în cadrul unui sondaj sociologo-pedagogice cu privire la opinia publică socială despre tinerii specialiști-pedagogi confirmă că rolul hotărâtor îl joacă familia în cadrul orientării profesionale a elevilor pentru specialitatea de profesor, școală-pe al doilea loc. Părinții dau sfaturi copiilor însă ele poartă un caracter pur practic (fără convingeri teoretice) reieșind din necesitatea familiei: condițiile ei materiale, de viață și trai.

Școala, învățământul preuniversitar nu servește drept mijloc și centru de orientare și pregătire profesională a viitorilor profesori. Corpul didactic trebuie să-și dea bine seama cât de real și eficient răspunde învățământul la orice nivel cerințelor societății. Viitorul îi aparține intelectualității și va fi considerată civilizată și dezvoltată acea societate care va fi în stare să

creeze un astfel de sistem de învățământ preuniversitar care dezvoltă la maximum potențialul intelectual al generației tinere.

Apreciind prinusul vocației naturale, suntem convinși că pedagogi înăscuți nu sunt, dar ei devin, cum devin specialiști de orice profesie acumulând cunoștințele teoretice și practice, avînd o pregătire specială.

Se cunosc diverse forme de organizare și desfășurare a procesului de pregătire preuniversitară a viitorului specialist pedagog. Însă aceste forme nu pregătesc în mase viitorii pedagogi. O experiență bogată în realizarea acestei probleme a acumulat Universitatea de Stat "A.Russo" din Bălți în realizarea programei "Viitorul pedagog" privitor procesului de pregătire preuniversitară a specialistului pedagog.

Cu privire la orientarea profesională în instituțiile preuniversitare, activitatea cadrului didactic în această direcție lasă de dorit. Dintr-un eșantion de 252 tineri specialiști, participanți la sondaj, numai 18 % de respondenți recomandă elevilor alegerea profesiei de pedagog, 37% din ei nu recomandă, 41 % din cei chestionați nu știu cum să procedeze.

În cadrul cercetării sociologo-pedagogică ne-a interesat și problema cu privire la atitudinea însăși a tinerilor specialiști-pedagogi față de profesia lor. La întrebarea: "Sunteți satisfăcuți de activitatea dvs. pedagogică?", numai 18% din tineri specialiști respondenți au răspuns afirmativ, 38% din participanți se simt stăpîni pe situație în activitatea lor pedagogică. Mulți din tineri pedagogi nu sunt mulțumiți. De ce? Nu văd o perspectivă clară, nu activează cu interes, n-au determinat justetea alegerii profesiei. Cu mărirea anilor de vechime în munca pedagogică se mărește numărul de specialiști pedagogi care vor să schimbe profesia de pedagog. Analiza rezultatelor ne convinge că părăsesc școala specialiștii buni, în majoritatea bărbați. Au fost menționate de respondenți și motivele care duc la schimbarea profesiei de pedagog. Au fost evidențiate motivele:

- condițiile materiale, de muncă și trai;
- școala superioară nu m-a pregătit calitativ ca specialist;
- conflictele serioase cu elevii, cu colegii de muncă;
- din motive personale;
- n-am dragoste față de copii.

Analizînd rezultatele sondajului cu privire la prestigiul și interesul față de specialitatea de pedagog, menționăm că respondenții îl apreciază la un nivel jos. Este argumentat teoretic acel adevăr că pedagogul este figura principală în societate, el formează personalitatea umană, de om depinde prezentul și viitorul societății.

Cu privire la cauzele atitudinii negative față de profesia de pedagog, au fost următoarele răspunsuri ale participanților:

- lipsa schimbărilor progresiste în sistemul de învățământ;
- baza tehnico-materială slabă a școlii;
- lipsa grijii societății față de condițiile sociale și de trai ale pedagogului;
- lipsa autorității școlii în viața socială;
- lipsa de popularitate a învățământului în conștiința oamenilor societății contemporane.

O altă problemă foarte importantă în pregătirea calitativă a specialistului pedagog este selectarea profesională și admiterea elevilor în instituțiile universitare ceea ce v-a spori pregătirea cadrelor didactice și stabilitatea lor.

La întrebarea: "În ce măsură materialul teoretic studiat la facultate corespunde cerințelor practice ale școlii?" Numai 9% din toți cei chestionați au răspuns că cunoștințele teoretice dobândite la facultate corespund pe deplin cerințelor școlii; corespund parțial -66%, iar 16% nu corespunde.

Se menționează în rezultatele sondajului și pregătirea insuficientă a tânărului specialist din punct de vedere al profesionalismului.

În cadrul cercetărilor socio-pedagogice ne-a interesat opinia tinerilor specialiști cu privire la neajunsurile esențiale și generale în pregătire la facultate. Ei au evidențiat următoarele lacune:

- nu se formează la specialiști priceperi și deprinderi profesionale în rezolvarea problemelor de educație și instruire a elevilor (22%);
- pregătirea profesională joasă la obiectele de bază (21%);
- suprasolicitarea cu date inutile (20%);
- lipsa unei practici adecvate (18%).

La întrebarea: "Ce deprinderi ale activității de sine stătător ați însușit la facultate?". Cu regret numai 5% din participanții la sondaj au asimilat deprinderea lucrului cu manualul, dar lucrul cu literatura-16%. În teoria și practica activității pedagogice este cunoscut că metoda de învățământ studiul cu cartea(lectura) este cea mai eficientă în formarea priceperilor și deprinderilor lucrului de sine stătător al elevilor și studenților ca viitorul specialist pedagog să se perfecționeze în permanență.